

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİLER EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV
UYGULAMA ESASLARI
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu uygulama esaslarının amacı, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesinde kayıtlı engelli öğrencilere, eğitim-öğretim ve sınav uygulamalarında fırsat eşitliği sağlamak için öğrencilerin özel gereksinimlerine yönelik ders ve sınav ortamlarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu uygulama esasları, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesinde kayıtlı engelli öğrencilerin eğitim-öğretim ve sınav uygulamalarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu uygulama esasları, 28 Ekim 2009 tarihinden itibaren Türkiye’de de yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi’nin 24. maddesi, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanununun 15. Maddesi, 14.08.2010 tarih ve 27672 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğinin 12. maddesi, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı 28.08.2011 Sayı : B.30.0.EoB-199, Konu : Engelli öğrenciler hk. Genel Kurul Toplantı Kararı ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin 19. maddesininin 7. fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu uygulama esaslarında geçen:

a) Birim: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Engelli Öğrenciler Birimi Koordinatörlüğünü,

b) Ders: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersleri,

c) Dersin öğretim elemanı: Engelli öğrencilerin almış olduğu/alacağı söz konusu dersi yürütmekte olan Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi akademik birimlerinde görevli öğretim elemanlarını,

ç) Engelli öğrenci: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesinin sonucu olarak, toplumsal yaşama uyum sağlama, günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirme güçlükleri ve

yetersizlikleri olan, bunların giderilmesinde korunma, barınma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine gereksinimi olan ve durumunu Engelli Sağlık Kurulu Raporu ile belgelemiş olan yüksek öğrenim öğrencisini,

d) Engelli Öğrenciye Destek: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan engelli öğrencilere sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında öğrencinin sınavlarının ayrımcılığı ortadan kaldırmak için özel gereksinimine göre (fiziksel engel, görme engeli, görme kaybı, işitme engeli ve/veya yazı yazmasını uzun süre oturmasını engelleyen bir fizyolojik ya da bedensel engel vb.) uygun olarak düzenlenmesi ve sınavların düzgün işleyişi ile ilgili olarak sunulan gerekli desteği,

e) Engelli Öğrenciye Destek Veren Görevli: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan engelli öğrencilere sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında öğrencinin sınavlarının ayrımcılığı ortadan kaldırmak için özel gereksinimine göre (fiziksel engel, görme engeli, görme kaybı, işitme engeli ve/veya yazı yazmasını uzun süre oturmasını engelleyen bir fizyolojik ya da bedensel engel vb.) uygun olarak sınavın uyarlanması için gerekli desteği vermek üzere ilgili akademik birim, ilgili birimdeki akademik engelli danışmanı ve Engelsiz Birim işbirliğinde görevlendirilen öğretim elemanını,

f) Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Engelli Sağlık Kurulu tarafından hazırlanan, bireylerin engel ve sağlık durumlarını, bu durumların öğrenimle ilgili kısıtlamalar da dâhil etkilerini, durumun süresini, kalıcılığını ya da ilerleme olasılığını, akademik düzenlemelere ilişkin uzman önerilerini içeren tıbbi belgeyi,

g) Gözetmen: Sınav sırasında sınavların planlandığı gibi ve zamanında yapılmasını sağlamakla sorumlu olan, o dersi yürüten dersin öğretim elemanı ve engelli öğrenciye destek veren Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi akademik birimlerinde görevli öğretim elemanını,

ğ) Rektör: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Rektörü'nü,

h) Senato: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Senatosu'nu,

ı) Sınav: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında yapılan ara sınav, final sınavı, mazeret sınavı, not yükseltme, tek ders vb. sınavlarını,

i) Üniversite: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'ni ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ders Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders uygulamaları

MADDE 5 – (1) Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin özel durumlarına uymayan ve başarılarını olumsuz etkileyecek her türlü şartı ortadan kaldırmak ve fırsat eşitliğini sağlamak için, destekleyici hizmetlerin gerçekleştirilmesine ilişkin ders uygulamaları usul ve esasları aşağıda belirtildiği gibidir:

- a) Ders takibi ve çalışmalarına destek olacak gönüllü akran yardımcı atanır.
- b) Dersliklerin ulaşılabilirliği sağlanır.
- c) Engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğretim elemanı ders ile ilgili materyali, öğrencinin özel durumunu göz önünde bulundurarak hazırlar ve ders öncesinde öğrencilere verir.
- ç) İşitme engelli öğrenci bulunan dersliklerde oturma düzeni, öğrencinin işitme cihazı kullanıp kullanmamasına bakılmaksızın, öğretim elemanını ve diğer sınıf arkadaşlarını rahatlıkla görebileceği şekilde planlanır.
- d) İşitme engelli öğrenci bulunan dersliklerde öğretim elemanı sunumunu yüzü öğrencilere dönük şekilde ve uygun hızda konuşarak yapar.
- e) İşitme engelli olup, işitme cihazı kullanan öğrenci bulunan dersliklere gürültü nedeniyle oluşan duyma zorluklarını ortadan kaldıran indüksiyon döngü sistemi cihazı yerleştirilir.
- f) Görme engelli öğrencilerin uygulamalı derslerde kullandıkları bilgisayarlarına sesli programlar yüklenir.
- g) Dersin öğretim elemanına bilgi vererek görme engelli öğrencilerin kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere, objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmelerine izin verilir.
- ğ) Görme engelli öğrencilerin görsel materyallerden istifade edemeyecekleri göz önünde bulundurularak, tanımlayıcı, betimleyici ve açıklayıcı sesli öğelerle ders zenginleştirilir.
- h) Görme engelli öğrencilere, dersi takip edebilmeleri için ilgili ders materyalleri (kitap, dergi, test, sunum vb.) bilgisayarlarında sesli olarak dinleyebilecekleri formatlarda (MS Word, Mp3 vb.) ders öncesinde verilir.
- ı) Engelli öğrenci bulunan dersliklerde işlenen derslerde, öğretim elemanınca kullanılan eğitim-öğretim materyalleri (slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz, projeksiyon vs.) öğrencilerin özel durumlarına göre hazırlanır.

i) Derste yapılan sunumlara engelli öğrencilerin elektronik ortamda ulaşabilmesi sağlanır.

Ders Seçimi

MADDE 6 – (1) Engelli öğrencilerin özel durumlarından dolayı alternatif ders talebi ile başvurmaları halinde, ders seçmeli ise eşdeğer bir ders verilir. Dersin eşdeğeri yoksa ya da ders zorunlu bir ders ise, geliştirilen teknik ve programlar yardımı ile aynı ders engelli öğrenciye uyarlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Sınav Uygulamaları

MADDE 7 – (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin özel durumlarına uymayan ve başarılarını olumsuz etkileyecek şartları ortadan kaldırmak, eğitim-öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak için, destekleyici hizmetlerin gerçekleştirilmesine ilişkin sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıda belirtildiği gibidir:

a) Sınav salonlarının ulaşılabilirliği sağlanır.

b) Sınavla ilgili yapılacak duyuru ve ilanlarda, engelli öğrencilerin özel durumları göz önünde bulundurulur.

c) İhtiyaç duyulması halinde, engelli öğrencilerin sınava yardımcı araç-gereçle (işitme cihazı, teleskopik gözlük, büyüteç vb.) ya da tıbbi araç-gereçle (insülin pompası vs.) girmesine izin verilir. Sınavlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır.

ç) İhtiyaç duyulması halinde yazılı sınavlarda engelli öğrenciye refakat edecek, sınav olunan konunun terminolojisine hâkim bir öğretim elemanı, okuyucu-işaretleyici/yazıcı olarak görevlendirilir.

d) Görme engelli öğrencilerin isteği doğrultusunda soru kitapçıkları kabartma (Braille) tarzında ya da sesli olarak, kısmi görme engelli olanlar için soru kitapçığı 16-18 puntolarda hazırlanır.

e) İşitme engelli öğrencilerin sınavları eğer uygunsa tercihen çoktan seçmeli test şeklinde yapılır.

f) Üniversite Engelli Öğrenciler Birim Koordinatörlüğü işbirliği ile bedensel, görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktivite, disleksi, disgrafi, diskalkuli ve hafif düzeyde zihinsel engelli gibi raporla belgelenmiş engellilik durumlarında, talep etmeleri halinde engeli bulunan öğrencilerin, başkaları tarafından engellenmeyecekleri ve başkalarını engellemeyecekleri bir ortamda tek kişi olarak sınava girmeleri sağlanır.

g) Engelli öğrenciler için sınav süresi Engelli Öğrenciler Birim Koordinatörlüğü ile iletişime geçilerek öğrencinin durumuna göre belirlenir.

ğ) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınav sırasında sınav görevlisi refakatinde tuvalet ihtiyacını karşılamasına izin verilir.

h) Bedensel engeli nedeniyle yazı yazmakta zorlanan öğrencilere, kayıt cihazı, masaüstü bilgisayar/dizüstü bilgisayar temin edilir, gönüllü akran desteği ya da bölüm öğretim elemanlarından birinin yardımını sağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

Madde 8 – (1) Bu uygulama esaslarında yer alan hükümler ile ilgili olarak engelli öğrenci, öğrencisi bulunduğu fakülte/yüksekokul/enstitü veya meslek yüksekokulu ile uyumsuzluk yaşarsa ya da bu Uygulama Esaslarında tanımlanmamış bir engellilik durumu ve ihtiyacı ile karşılaşır, Engelli Öğrenciler Birim Koordinatörlüğünün görüşü alınarak ilgili birim yönetim kurulu tarafından karara bağlanır.

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu uygulama esasları hükümleri Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu uygulama esasları hükümlerini Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Rektörü yürütür.